

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

6/2010

Ordet – Guds julgåva

I många olika religioner är det stillheten som är vägen till kontakt med det gudomliga. Genom meditation, stillhet och tystnad skall man kunna koncentrera sig på det gudomliga.

Även om kristendomen betonar vikten av att bli stilla, är det i kristendomen ändå inte stillheten, utan Ordet, som är det centrala.

I alla julens texter understryks just detta: att Gud har talat.

Och det slår mig hur aktuellt julens budskap är år 2010. Många av de centrala sanningarna i julens texter har ifrågasatts inom vår kyrka i diskussionerna under det gångna året.

”Avlad av den helige Ande, född av jungfru Maria”

Det första diskussionsämnet gäller jungfrufödelsen. Olika förklaringar har försökt balansera upp debatten. Bibeln understryker att Jesu födelse var unik, hur det biologiskt gick till vet vi inte. Eller: texterna uttrycker en religiös sanning, utan att hävda att det är ett historiskt faktum.

Men Matteus berättar hur änglarna säger till Josef att han inte skall vara

rädd att ta till sig Maria, ”ty barnet i henne har blivit till genom den helige Ande”.

Och Lukas berättar i det kända julevangeliet att Maria födde ”sin son”, inte ”en son” eller ”deras son”, utan ”sin son, den förstfödde”. Detta Ord har sin förklaring i vad Lukas berättat i kap. 1 om Maria och det Barn hon började vänta. Det var inte ”deras son” hon födde, utan ”sin son”, och Guds Son.

Paulus skriver i nära anknytning till det som Lukas berättat (Lukas var ju Pauli medarbetare): ”när tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna...” Uttrycket ”född av kvinna” är inte en självklarhet att varje barn som föds, föds av en kvinna, utan antyder det unika med Jesu födelse.

Johannes understryker att det just var Ordet, som blev kött. Det Ord, genom vilket allt har blivit till, det Ord, som var liv och ljus. Det Ord, som tog sin boning i bland oss.

Det är ett faktum att en kvinna, Jesu mor Maria, har fått det högsta och största uppdrag en människa någonsin har fått på denna jord. Hon har i sin kropp burit Guds Son, julens barn.

Utän att förstå allt i detta under, förstår vi att Bibeln talar om jungfrufödelsen som

en historisk verklighet: Maria var verkligen gravid, och hon var det, utan att ha varit samman med någon man.

”Gud har talat”

Om det är något som julens texter understryker, är det att ”Gud har talat”. Jag vill i år särskilt skriva om Bibeln som Guds julgåva till oss. Jag skriver inte som försvarsadvokat, utan som vittne.

Bibeln har blivit angripen och ifrågasatt. Man har understrukt att Bibeln är ”människors ord om Gud”. Apostlarna, t.ex. Paulus, kunde säga sådant, som vi nu, med vår insikt, kan rätta till. Man har också betonat att Guds ord fortsättningsvis kommer till oss, kanske genom kyrkomötesbeslut, som är förberedda genom bön, genom en ny förståelse av sådant som Bibelns författare bara kände bitvis.

I julmorgonens epistel Hebr. 1:1–6 betonas något viktigt om Bibeln. Hebreerbrevets författare skriver att Gud har talat ”genom profeterna”, många gånger och på många sätt.

Uttrycket ”genom profeterna” vittnar om att Gud är Ordets verkliga subjekt, medan profeterna är Guds och Ordets tjänare – jfr uttrycket ”den Helige Ande har förutsagt genom Davids mun” (Apg. 1:16 m.fl.). Också Matteus’ s.k. reflektionscitat, ”allt detta skedde för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas” (Matt. 1:22, 2:15, 17, 23, 4:14, 8:17, 12:17, 13:35, 21:4, 27:9) vittnar om samma sak. Det är inte profeternas och apostlarnas intryck, förståelse eller det de uppfattat, det är Guds tal till dem och genom dem till oss. En ny värdeord inför Bibeln, och en tro på och ett förtroende för Bibeln, den Heliga Skrift, är ett julbudskap till oss.

Hebreerbrevets författare understryker, att Guds uppenbarelse är avslutad. Han har talat många gånger och på många sätt, nu

har Han i den yttersta tiden talat genom sin Son – detta är det sista i uppenbarelsens kedja. Den Helige Ande påminner apostlarna om vad Jesus har sagt och lärt, det var ju Jesu uppdrag (Matt. 28:18–20), men Han talar endast om vad Fadern och Sonen har sagt (som Luther understryker), Han tillägger inte något, Han påminner om vad Kristus har sagt och förhärligar Kristus.

Detta betyder inte att Gud har slutat tala, utan att Gud talar genom det som Han har talat. Julens innersta budskap är inte tystnad, utan Ordet, Guds Ord, Guds tal till hela mänskligheten.

Alla de frågor som kyrkan brottas med, måste därför avgöras av Guds Ord, som är evigt och oföränderligt.

Ordet är Guds julgåva

Julens hemlighet är Ordet. I Lukas’ julevangelium berättas det, att herdarna uppmannade varann att gå till Betlehem för att se ”Ordet som har skett” (Luk. 2:15, grundtexten). Det är precis som i skapelsen: ”Gud sade och det skedde så”. Därför blev det jul.

Julen talar om att Guds löften håller. Gud hade sagt, lovat, och den första julen fullbordades genom detta Ord. Ordet blev kött, Jesus kom till oss.

Han är Guds Ord, Han är det Ord och löfte, som lyser i mörkret och som mörkret inte fått makt med.

Gud har talat. Gud har talat genom sin Son. Gud talar genom sitt Ord, genom sin Son, och om sin Son, som är Bibelns stjärna och kärna.

Genom Ordet kommer Kristus till oss. Så är det jul ”i vår älskade Nord, är det jul i vart hjärta också.”

Alla läsare önskas en Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År!

9.12.2010
Henrik Perret

Den försvunna Heligheten

Utan domsöndag ingen väntan på jul. Rent historiskt har domsöndagen varit en meningsfull inledning till adventstiden och väntan på inkarnationen, kyrkans stora fest. Den söndagen ljuder domsbasunerna inför en värld som lever i synd. Den påminner om att Guds Sons ankomst till världen inte sker förgäves. Men lyssnar världen nu längre?

Före isstormen

Den efterkristna världen betraktar inte domsöndagen på samma sätt som trons kyrka. Som en tolkning av den nya inställningen kom för drygt tio år sedan Ang Leens realistiska film *The Ice Storm* (Isstormen). Intrigens bakgrund utgörs av tacksägelsedagen, Thanksgiving Day, som är den amerikanska motsvarigheten till domsöndagen. Tacksägelsedagen handlar ursprungligen om tacksamhet efter skördetidens slut. Dessutom är den inför adventstiden på europeiskt sätt en fest med tacksägelse och bön, där mänskan gör bot och bättring på grund av att hon försummat att ge Gud äran i sitt liv.

Isstormen är en isande film där man kan följa två välmående amerikanska familjers förortsliv och deras gemensamma firning av tacksägelsedagen. Ytligt betraktat borde allting vara väl. Goda inkomster och stora hem. Allting följer normerna: två barn och två bilar.

Men i filmen är bakgrunden till festen en annan. Man finner försummade familjer, äktenskapsbrott mellan grannar och trasiga mänskorelationer. Såväl vuxnas som ungas liv är tröstlöst. Överallt existerar bara lögn och bedrägeri. Samtidigt ser man i televisionen hur politiken kraschar genom Watergate-skandalen. I den här filmen medför framgången inte lycka liksom

inte heller fri sex ger tillfredsställelse.

Trots att filmen är som en modern katekes med sina tio budord är den ändå inte moralistisk. I stället är tolkningen lika isande som filmens namn: filmen gör en lista över de kostnader som krävs i en värld där den moraliska grunden har rasat. I den efterkristna världen finns ingen moralisk auktoritet längre. På tacksägelsedagen har man ingen att tacka.

Värdeliberalismen ökar

Under de senaste månaderna har vi i vårt hemland fått se hur de värdeliberala ledarna i samhället och i kyrkan lösgör sig från Bibelns moral med hänvisning till humanism och mänskans frihet. Man finner ingen moralisk auktoritet ens i kyrkan vars ansvariga ledare flyr undan Guds helighet för att gömma sig bakom rationalismens träd.

Under årens gång har vi ur många källor sett exempel på förändringen i moral. Kyrkans liberaler har hänvisat till upplysningen som redan från 1700-talet har erbjudit ett förnuftigt alternativ till en kristendom som utplundrar mänskan. Den liberala teologin önskar förena en förvärldsligad kultur med kyrkans strukturer. Därför säger dessa lärare: "Den världsliga kulturen är mera gynnsam och demokratisk för jämställdheten än vad kyrkan är,

Bild: Gud hämnas på Leviatan, Dorés Bibel med illustrationer

och mera konsekvent när det gäller respekt för mänskliga rättigheter ... Denna vår nya värld representerar en mycket mera utvecklade version av det ursprungliga kristliga programmet än någonting man kan finna i kyrkan."

På dessa villkor konstaterade en annan teolog att kyrkans medlemmar måste våga stiga Gud på tårna när det handlar om moral. "När vi följer samvetets röst behöver vi inte i lika hög grad bekymra oss över om vi bryter mot Guds vilja som vi bekymrar oss över att vi går förbi en medmänniskas nöd när vi slaviskt följer moralregler som bygger på enskilda bibelord och traditioner i

vår egen tro."

För kyrkans värdeliberaler är nutidsmänniskans moral någonting annat än Bibelns moral. Den nutida uppfattningen om kärlek är en annan är Guds ords uppfattning. Den konflikten kan inte överbryggas.

Köldperioden i kyrkan

Kyrkans isstorm lämnar mänskan i kylan. Människans uråldriga föreställning om att individen kunde uppnå lycka genom att vara oberoende och stå i opposition mot Gud är falsk. Någon kan säkert uppnå tillfredsställelse genom att, som aposteln säger, "en kort tid leva i syndig njutning". Men verkligheten är en annan. Den nu aktuella förändringen av hur familjen uppfattas berövar tryggheten av alla som inte kan leva i skyddet av ett naturligt äktenskap.

Det är uppenbart svårt för en syndare att utlämna sig själv i händerna på en helig Gud. Men i livet fungerar en paradox: endast ett ansvar inför Gud skänker livet jubel.

Timo Eskola

Julens budskap

Då stod en Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de blev mycket förskräckta. Men ängeln sade: "Var inte förskräckta! Se, jag bär bud till er om en stor glädje för hela folket. Ty i dag har en Frälsare blivit född åt er i Davids stad, och han är Messias, Herren. (Luk 2:9–11)

Många julkort och tavlor har förevigat den här händelsen. Ofta avbildas en ängel någonstans mellan himlen och jorden. Men Bibeln berättar att ängeln stod framför herdarna. Han ropade inte åt dem från höjden utan han kom alldeles nära för att berätta om Jesus.

För att kunna förmedla evangelium till en annan behöver man vara vid den andras sida. Om vi ger ett intryck av att stå över andra är vårt budskap inte trovärdigt. Gud blev mänska och ställde sig vid vår sida för att vi skulle förstå hurudan Gud är. Han nöjer sig inte med att från höjden ropa ut förhållningsregler till oss små kryp på jorden, utan han kom och ställde sig bredvid syndiga människor precis som ängeln i julevangeliet.

Att ängeln uppenbarade sig för herdarna och ställde sig vid deras sida är uppmuntrande med tanke på oss. På den tiden åtnjöt herdar inte förtroende i samhället och därför dög de inte ens som vittnen vid domstol. Trots detta var det just dessa människor, som varken kunde uppfylla människors eller Guds förväntningar, som först fick höra om Frälsaren som blivit född. Det skedde alltså också vid Jesu födelse att de sista blev de första.

Under hela sin historia hade Israels folk väntat på att Messias d.v.s. Kristus skulle födas. Det var ju något som många av Gamla testamentets profeter hade förutsagt. Och nu när han föds efter hundratals, ja efter tusentals års väntan berättas nyheten först för människor vars ord inte gavs något värde ens i domstol. Visst har Gud ett starkt sinne för humor! Han lyfter verkligen upp de ringa och trycker ner de mäktiga.

Ängeln berättade också att barnet är Herren. Det är samma namn som en annan herde över tusen år tidigare fick höra ur den brinnande busken i Midjan. Världsalldets Herre och Skapare hade fötts in i världen.

I tillägg till dessa stora ord uttalade ängeln ett litet men desto viktigare ord: "åt er". Ängeln som hade ställt sig bredvid mänskan intygar: "Gud har inte blivit mänska enbart för somliga stora och mäktiga, utan det skedde just för er. Just ni som hör detta budskap, åt er är Frälsaren född!"

Dessa ord är avsedda också för Dig. En Frälsare är född åt Dig, och han är Kristus, Herren!

Ängel i kapellet, Iso Omena. Photo: Hilpi Jenu

Nu inför julen har jag också tänkt på mötet mellan ängeln Gabriel och Maria. Först berättade ängeln för Maria vilka planer Gud hade gjort för henne. Ängeln förmedlade alltså Guds ord till Maria och det betydde att Herren Jesus skulle komma och ta sin boning i Marias inre.

När Maria hade ställt några klagörande frågor till ängeln och fått tillfredsställande svar konstaterade hon: "Må det ske med mig som du har sagt."

Guds önskar ett Jesus skulle få komma in i varje mänskas inre. Eller så här inför julen kunde saken uttrycks så här: Gud vill att Herren Jesus skulle få rum i Betlehems krubba men dessutom också i varje människas hjärta. Frälsningen betyder sist och slutligen en bön om att Gud i mitt eget liv skulle göra just det som han vill.

Men en sådan bön kan ingen be innan man har fått höra det budskap som Gud sänder. Maria bad att Guds vilja skulle ske i hennes liv först efter att hon hade hört vad Gud ville. Därför hör det med till varje kristens uppdrag att förmedla samma uppmuntrande budskap som ängeln gav till herdarna. Vi får tillförsäkra alla uttröttade, frustrerade, bristfälliga medmänniskor, sådana som liksom vi inte förmår uppfylla Guds vilja: "Kära vän, en Frälsare är född åt dig." Vi får leva av detta julens nådesord.

*Jukka Norvanto
radiopräst
suppleant i STIs styrelse*

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550
Fax 09 6689 5555
E-post: sti@teolinst.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi
Bank Sampo 800011-564245

Annställda
generalsekr. Henrik Perret (gsm 040 172 3838)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19, 13.–21.12. kl. 9–16, 22.12.–7.1. stängt, fr.o.m. 10.1. kl. 9–19

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgävor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen (Kulmakivi)* sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Timo Junkkaala

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Såningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibelinstitutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

“Ljuset lyser i mörkret och
mörkret har inte övervunnit det.”

Joh. 1:5